

dene „mødrehjælpsinstitutionen har“ til: „foreligger“.

Til § 10.

„§ 3“ ændres til: „§ 1, stk. 6“.

Til § 11.

I stk. 1 indføjes efter ordene „den enkelte mødrehjælpsinstitution“: „og det eller de dertil knyttede samråds“.

I stk. 2 ændres „§ 1, stk. 4“ til: „§ 1, stk. 5“.

I stk. 3 indføjes i slutningen: „herunder særlige rådighedsbeløb til løsningen af de i § 1, stk. 6, nævnte opgaver.“

I stk. 4 udgår ordene „og de fulde udgifter ved mulige tab ved udlæg af forskud på underholdsbidrag fra det offentlige“.

Som nyt stk. 5 indføjes:

„Udgifterne ved det i henhold til § 6 A, stk. 3, for hele landet oprettede fælles nævn samt ved det i henhold til § 12 oprettede tilsynsråd afholdes af statskassen ved bevilling på de årlige finanslove“.

Stk. 5 ændres til stk. 6.

Stk. 6 ændres til stk. 7. I samme stykke indføjes efter „indsendes til“: „Mødrehjælps tilsynsråd, jfr. § 12, og et eksemplar til“.

Til § 12.

Foran § 12 ændres „Mødrehjælps fællesråd“ til: „Mødrehjælps tilsynsråd“.

§ 12 affattes således:

„Stk. 1. Der oprettes et tilsynsråd under forsæde af en af socialministeren udnævnt formand, for hvilket mødrehjælpsinstitutionerne een gang årlig aflægger beretning om deres virksomhed, og som derudover skal indkaldes til møde, når formanden eller socialministeren eller mindst en fjerdedel af medlemmerne ønsker et sådant afholdt.“

Givet på Christiansborg slot, den 23. juni 1956.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

Frederik R.

Johan Strøm.

Stk. 2. Rådet følger mødrehjælpsens virksomhed, udtaler sig i spørgsmål af principiel natur, som forelægges det af socialministeren, og kan selv rejse spørgsmål til drøftelse og indgive forslag til ændringer af de gældende lovbestemmelser eller den praktiske udførelse af disse.

Stk. 3. Til rådet udpeger folketinget 4 medlemmer, der skal have sæde i folketinget. Endvidere udpeger socialministeren 3 medlemmer efter indstilling af henholdsvis Amtsrådsforeningen, Den danske Købstadsforening og Københavns kommunalbestyrelse samt 1 medlem efter indstilling af Den almindelige danske Lægeforening og 5 medlemmer, der skal repræsentere henholdsvis finansministeriet, indenrigsministeriet, justitsministeriet, socialministeriet og sundhedsstyrelsen.“

Til § 13.

Paragraffen udgår.

§ 2.

Stk. 1. Denne lov træder i kraft den 1. oktober 1956.

Stk. 2. Regeringen bemyndiges til ved kgl. anordning at sætte lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner som ændret ved lov nr. 150 af 30. marts 1942 og lov nr. 112 af 23. marts 1948 samt nærværende lov i kraft for Færøerne og Grønland med de lempelser, som de stedlige forhold måtte gøre nødvendige.

§ 3.

Socialministeren bemyndiges til at lade lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner optrykke og bekendtgøre med de ændringer og tilføjelser, som er en følge af lov nr. 150 af 30. marts 1942 og lov nr. 112 af 23. marts 1948 samt af nærværende lov.

Lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v.

Vi Frederik den Niende, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg,

Gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1.

Stk. 1. En kvinde kan få sit svangerskab afbrudt i følgende tilfælde:

1) Når svangerskabets afbrydelse er nødvendig for at afværge alvorlig fare for kvindens liv eller helbred. Ved bedømmelsen af denne fare skal der på grundlag af en vurdering af samtlige omstændigheder, herunder de forhold, hvorunder kvinden må leve, tages hensyn ikke alene til fysisk eller psykisk sygdom, men også til tilstedeværende eller truende fysiske eller psykiske svækkelsestilstande.

2) Når kvinden er blevet besvangret under sådanne omstændigheder, som omhandles i Borgerlig Straffelov af 15. april 1930 § 210 eller § 210, jfr. § 212, samt når svangerskabet skyldes krænkelse af kvindens kønsfrihed under sådanne omstændigheder, der omhandles i straffelovens §§ 216—223 eller disse paragraffer sammenholdt med § 224.

3) Når der er nærliggende fare for, at barnet på grund af arvelige anlæg eller på grund af beskadigelser eller sygdom, pådraget i fosterlivet, vil blive lidende af sindssygdom, åndssvaghed, andre svære mentale forstyrrelser, epilepsi eller alvorlig og uheldelig abnormitet eller legemlig sygdom.

4) Når i ganske særlige tilfælde alvorlige fysiske og psykiske defekter eller andre lægeligt begrundede forhold medfører, at kvinden skønnes uegnet til at tage vare på sit barn.

Stk. 2. Afbrydelse af svangerskab må i de i § 1, stk. 1, nr. 2—4, omhandlede tilfælde normalt ikke foretages efter udløbet af den 16. svangerskabsuge.

Stk. 3. Skyldes svangerskabet krænkelse af kvindens kønsfrihed under sådanne omstændigheder, som omhandles i straffelovens § 216, § 217, stk. 2, § 218 og § 221 eller disse paragraffer sammenholdt med § 224, må afbrydelse af svangerskab ikke finde sted, medmindre der er sket anmeldelse til politiet om forbrydelsen og anmeldelsen — efter stedfunden politiundersøgelse — ikke er afvist som urigtig.

Stk. 4. Såfremt svangerskabsafbrydelse skal foretages på grund af sådanne arvelige anlæg, som omtales i § 1, stk. 1, nr. 3, og disse anlæg stammer fra kvinden, vil der i forbindelse med svangerskabsafbrydelsen uden særlig tilladelse kunne foretages sterilisation af kvinden, såfremt hun indvilger heri og ikke særlige grunde taler derimod. Bestemmelserne i § 2, nr. 1 og 3, finder anvendelse i sådanne tilfælde.

§ 2.

Svangerskabsafbrydelse må, medmindre den er begrundet i en som følge af sygdom foreliggende alvorlig fare for kvindens liv eller helbred, ikke finde sted, forinden følgende betingelser er opfyldt:

1) Er kvinden under 18 år eller umyndiggjort i personlig henseende, skal der indhentes samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden, henholdsvis værgeren, medmindre afgørende omstændigheder taler derimod.

2) Er kvinden på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller af andre årsager ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan begæringen om dettes foretagelse fremsættes af en hertil efter indstilling af det

socialt udvalg beskikket særlig værge eller, for så vidt hun er inddraget under forsorg af en statsanstalt eller en i henhold til § 67 i lov om offentlig forsorg godkendt anstalt, af anstaltslederen.

3) Er kvinden gift og samlever med sin ægtefælle, skal der gives denne lejlighed til at udtale sig, medmindre særlige omstændigheder taler derimod.

§ 3.

Stk. 1. Afbrydelse af svangerskab må kun foretages af en autoriseret læge på et af statens eller kommunens sygehuse eller på et privat sygehus, der modtager offentlig støtte, eller på hvilket patienter indlægges for offentlig regning.

Stk. 2. Såfremt faren for kvindens liv eller helbred i de i § 1, stk. 1, nr. 1, omhandlede tilfælde er begrundet i sygdom og dette er konstateret på et af de i nærværende paragrafs stk. 1 omhandlede sygehuse, kan bestemmelse om svangerskabsafbrydelse træffes af sygehusets overlæge.

Stk. 3. Ønsker i andre tilfælde en kvinde sit svangerskab afbrudt, må hun rette henvendelse herom til en mødrehjælpsinstitution. Den pågældende mødrehjælpsinstitution undersøger, om de i §§ 1 og 2 fastsatte betingelser for indgrebet foretages er til stede, og bør herunder i almindelighed indhente oplysninger fra kvindens sædvanlige læge. Tillige skal mødrehjælpsinstitutionen i fornødent omfang søge assistance af speciallæge, indhente erklæring fra arvebiologisk institut eller lade kvinden indlægges på sygehus eller dertil egnet hjem til observation eller behandling. Bestemmelse om, hvorvidt svangerskabsafbrydelse kan foretages, træffes derefter af det i § 6 A, stk. 1 i lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner, som ændret ved lov nr. 176 af 23. juni 1956, omhandlede samråd, bestående af 2 læger og mødrehjælpsinstitutionens leder eller en anden ved institutionen ansat person med tilsvarende uddannelse.

Stk. 4. Når bestemmelse om svangerskabsafbrydelse foreligger, skal kvinden på begæring modtages på det sygehus (sygehusafdeling), hvorunder hun hører. Sygehusets (sygehusafdelingens) overlæge er berettiget til at forelægge spørgsmålet om indgrebet foretages for det i § 6 A, stk. 3,

i lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner, som ændret ved lov nr. 176 af 23. juni 1956, omhandlede navn til vejledende erklæring. Nægter overlægen at foretage indgrebet, kan patienten indlægges på et andet sygehus, om fornødent ved vedkommende mødrehjælpsinstitutionens foranstaltning.

§ 4.

De i § 3 nævnte læger samt personalet ved de i § 3 nævnte sygehuse er under ansvar efter Borgerlig Straffelov § 263, jfr. § 275, forpligtet til at iagttage tavshed om de privatlivet tilhørende forhold, som de i anledning af spørgsmålet om svangerskabsafbrydelse måtte erfare eller få formodning om, medmindre de ifølge lovgivningen er forpligtet til at udtale sig, eller medmindre de handler i berettiget varetægelse af almen interesse eller egen eller andres tarv.

§ 5.

Den, som til brug ved afgørelse af, om betingelserne for svangerskabsafbrydelse foreligger, bevidner noget, hvorom han intet kendskab har, eller forsætlig afgiver urigtige oplysninger, straffes efter reglerne i Borgerlig Straffelov § 162.

§ 6.

Stk. 1. En kvinde, der selv afbryder sit svangerskab eller lader det afbryde af en person, der ikke er autoriseret læge, straffes, selvom de i § 1 foreskrevne betingelser for lovlig svangerskabsafbrydelse er til stede, med bøde. Afbryder hun sit svangerskab, eller lader hun det afbryde, vidende om, at betingelserne for lovlig svangerskabsafbrydelse ikke er til stede, er straffen hæfte indtil 3 måneder. Under særlig formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.

Stk. 2. Fremkommer der under en sag, der er rejst til straf for ulovlig svangerskabsafbrydelse mod en udenfor ægteskab besvangret kvinde eller hendes medhjælper eller mod hendes medhjælper for forsøg på ulovlig svangerskabsafbrydelse, sådanne oplysninger, at det må anses for godtgjort, hvem der har besvangret hende, straffes denne med fængsel indtil 1 år, under formildende omstændigheder med hæfte, såfremt det godtgøres, at han trods henvend-

elser fra kvindens side om støtte af personlig eller økonomisk art har undladt at yde hende en efter forholdene rimelig støtte og bistand, og denne undladelse har været af væsentlig betydning for hendes beslutning om at afbryde svangerskabet.

Stk. 3. En autoriseret læge, der afbryder et svangerskab eller yder bistand hertil, vidende om, at de i § 1 foreskrevne betingelser for lovlig svangerskabsafbrydelse ikke er til stede, straffes med fængsel indtil 2 år. Under skærpene omstændigheder, særlig når handlingen er foretaget for vindings skyld, eller hvis den har medført kvindens død eller betydelig skade på legeme eller helbred, er straffen fængsel indtil 4 år. Finder en efter § 1 lovlig svangerskabsafbrydelse sted uden iagttagelse af forskrifterne i §§ 2 og 3, er straffen hæfte eller under formildende omstændigheder bøde. Afbrydes et svangerskab uden kvindens samtykke, er straffen fængsel indtil 12 år.

Stk. 4. Den, som uden at være autoriseret læge afbryder et svangerskab eller yder bistand hertil, straffes med fængsel indtil 4 år. Under skærpene omstændigheder, særlig når handlingen er foretaget for vindings skyld, eller hvis den har medført kvindens død eller betydelig skade på legeme eller helbred, er straffen fængsel indtil 8 år. I gentagelsestilfælde, eller såfremt gerningsmanden har handlet uden kvindens samtykke, er straffen fængsel indtil 12 år.

Stk. 5. Foranstående straffebestemmelser omfatter ikke uagtsoomt forhold.

§ 7.

Den, der ved ulovlig tvang, jfr. Borgerlig Straffelov § 260, eller ved trusler om økonomisk tab eller om forringelse af stilling i personlig, familie- eller samfundsmæssig henseende eller ved løfte om belønning formår en svanger kvinde, der ønsker at gennemføre sit svangerskab, til at lade dette afbryde, straffes, selvom afbrydelsen finder sted under iagttagelse af de herom givne regler, med fængsel indtil 2 år; straffen er dog fængsel indtil 4 år, såfremt afbrydelsen foretages af en person, der ikke er autoriseret læge.

§ 8.

Strafansvaret for de i §§ 6 og 7 omhandlede forhold forældes efter reglerne i §§

93 og 94 i Borgerlig Straffelov af 15. april 1930. Påtale efter § 6, stk. 1, kan dog ikke finde sted, når der er forløbet 1 år efter svangerskabsafbrydelsen.

§ 9.

Stk. 1. Udgifterne i anledning af svangerskabsafbrydelse afholdes af pågældende selv. Hvis hun ikke har midler hertil, afholdes udgifterne af statskassen eller, for så vidt hun er inddraget under en af de i § 66 i lov nr. 181 af 20. maj 1933 nævnte forsorgsgrene, af vedkommende anstalt.

Stk. 2. I det i § 3, stk. 4, sidste punktum, omhandlede tilfælde afholdes den del af udgifterne, som ville være forbundet med indlæggelse og foretagelse af indgrebet på sygehuset på kvindens hjemsted, i overensstemmelse med stk. 1. Indenrigsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at de med kvindens sygehusophold iøvrigt forbundne udgifter for det sygehus, hvor indgrebet foretages, helt eller delvis skal refunderes af sygehuset på kvindens hjemsted.

Stk. 3. Vedkommende mødrehjælpsinstitution kan, såfremt særlige hensyn til kvinden taler derfor, godkende, at indgrebet foretages på et sygehus udenfor kvindens hjemsted. I så fald afholdes de derved forårsagede udgifter i overensstemmelse med stk. 1.

§ 10.

Stk. 1. Der kan af staten ydes kommuner eller private foreninger eller organisationer, som påtager sig organiseringen og driften af et oplysningsarbejde overfor befolkningen om seksualhygiejne, refusion af indtil halvdelen af udgifterne herved.

Stk. 2. Tilskuddet til private foreninger eller organisationer kan, såfremt oplysningsarbejdet har særlig tilknytning til bestemte kommuner, betinges af, at disse deltager i udgifterne med indtil halvdelen af det beløb, der ydes af staten.

Stk. 3. Udgifterne ved ydelsen af de i stk. 1 og 2 nævnte statstilskud afholdes ved bevilling på de årlige finanslove.

§ 11.

Stk. 1. Genstande eller stoffer, der er tjenlige til at forebygge svangerskab, må kun forhandles, såfremt de er godkendt af justitsministeren efter forhandling med sundheds-

styrelsen. Justitsministeren kan om fornødent efter forhandling med handelsministeren fastsætte priserne, som skal være tydeligt angivne på emballagen, og kan fastsætte de til gennemførelsen af en effektiv begrænsning af og kontrol med priserne fornødne bestemmelser om vilkårene for adgangen til at omsætte de nævnte genstande eller stoffer. De omhandlede genstande og stoffer må kun forhandles fra apoteker eller fra udsalgssteder, der er godkendt af embedslægen efter forhandling med politiet.

Stk. 2. Erhvervsmæssig undersøgelse af urinprøver med henblik på påvisning af svangerskab må kun foretages af læger og apotekere samt af personer, som af sundhedsstyrelsen autoriseres hertil.

Stk. 3. Overtrædelse af de i denne paragraf fastsatte bestemmelser straffes med bøde.

§ 12.

Stk. 1. Justitsministeren fastsætter nærmere regler til lovens gennemførelse.

Stk. 2. Overtrædelse af de af justitsministeren i medfør af denne paragraf givne

forskrifter til gennemførelse af de i §§ 1—4 givne regler straffes med bøde eller hæfte indtil 3 måneder.

§ 13.

Stk. 1. Denne lov træder i kraft den 1. oktober 1956.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 163 af 18. maj 1937 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v. som ændret ved lov nr. 89 af 15. marts 1939 samt § 235, stk. 2, i Borgerlig Straffelov af 15. april 1930, jfr. bekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939.

Stk. 3. Regeringen bemyndiges til ved kgl. anordning at sætte loven i kraft på Færøerne, evt. med sådanne ændringer, som måtte følge af øernes særlige forhold.

Stk. 4. Indtil der i Grønland kan oprettes mødrehjælpsinstitutioner eller der-til svarende institutioner, skal svangerskabsafbrydelse i Grønland i de i § 3, stk. 3, omhandlede tilfælde kunne ske efter samråd mellem den autoriserede læge, der foretager indgrebet, og en anden autoriseret læge.

Givet på Christiansborg slot, den 23. juni 1956.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

Frederik R.

Hans Hækkerup.

Lov om afløsning og statens overtagelse af retten til fiskeri med ålegårde og andre særlige rettigheder til fiskeri på søterritoriet.

Vi Frederik den Niende, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg,

Gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

I.

§ 1.

Den grundejerens tilkommende ret til fiskeri med ålegårde, jfr. § 7 i lov nr. 500 om saltvandsfiskeri af 19. december 1951, såvel som de rettigheder til fiskeri på søterritoriet, der hviler på særlig adkomst, vil være at ophæve eller afløse efter reglerne i denne lov.

Det skal dog have sit forblivende ved de særlige om østersfiskeriet gældende regler og ved bestemmelsen i saltvandsfiskerilovens § 10 angående bortfald af de staten tilhørende bundgarnsstader og sildevoddræststeder.

II.

§ 2.

Til gennemførelse af lovens bestemmelser nedsættes af fiskeriministeren en afløsnings- og taksationskommission på 4 medlemmer. Formanden skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes som dommer. Af de øvrige medlemmer skal et repræsentere ålegårdsejerne eller indehaverne af de særlige fiskerirettigheder, et skal repræsentere de frie fiskere, og endelig skal der vælges et medlem, der repræsenterer de fiskere, der er lejere af ålegårdsrettigheder eller særlige fiskerirettigheder. Sidstnævnte medlem skal dog kun medvirke i kommissionen i de tilfælde, hvor ejeren selv ikke driver fiskeriet.

Fiskeriministeren udpeger endvidere efter de angivne retningslinier en suppleant for formanden og for hver af de øvrige medlem-

mer. Suppleanterne tiltræder kommissionen i et medlems forfald såvel som i tilfælde, hvor et medlem bør vige sit sæde, i hvilken henseende reglerne i retsplejelovens §§ 60, 1. stk., og 62, 1. stk., finder tilsvarende anvendelse.

Formanden træffer afgørelse af, om han selv eller et medlem bør vige sit sæde.

§ 3.

Den i § 2 omhandlede kommission behandler og påkender overensstemmende med de i denne lov indeholdte regler alle spørgsmål, der står i forbindelse med ophævelse eller afløsning af de af denne lov omfattede rettigheder, derunder spørgsmålet om rettighedernes beskaffenhed, omfang og udstrækning samt om vedkommendes adkomst til disse, og fastsætter ved kendelse, om erstatning skal ydes og i bekræftende fald dennes størrelse.

§ 4.

Alle afgørelser af kommissionen træffes med stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

Kommissionens afgørelse er endelig. Dog kan spørgsmål om, hvorvidt og i hvilket omfang der tilkommer nogen en ret, for hvis afløsning der tilkommer ham erstatning, om den af kommissionen trufne afgørelse har hjemmel i loven, samt om størrelsen af den af kommissionen udmålte erstatning indbringes for domstolene, ved at sag anlægges af eller mod fiskeriministeriet. Sag mod de private rettighedshavere må være